

Ylivieskan kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 2023

Hyväksytty sivistyslautakunnassa x.x.2023

Suunnitelma noudattaa Opetushallituksen Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteita 2015

Sisällys

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat	3
2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma.....	9
3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	10
3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa	10
3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	11
3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	14
4 Toimintakulttuuri.....	17
4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat.....	17
4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet	18
5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen	20
6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki.....	21
6.1 Opetuksen eriyttäminen.....	21
6.2 Kodin ja koulun yhteistyö	24
6.3 Oppilashuolto	26
6.4 Oppilaanohjaus.....	27
6.5 Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista	28
7 Oppilaan arviointi	30
8 Todistukset	33
9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana	35
10 Maahanmuuttajaopiskelijoiden koulutus perusopetuksen jälkeen Ylivieskassa	36
Liitteet	37
Lähteet.....	37
Hyödyllisiä materiaaleja ja linkkejä	38

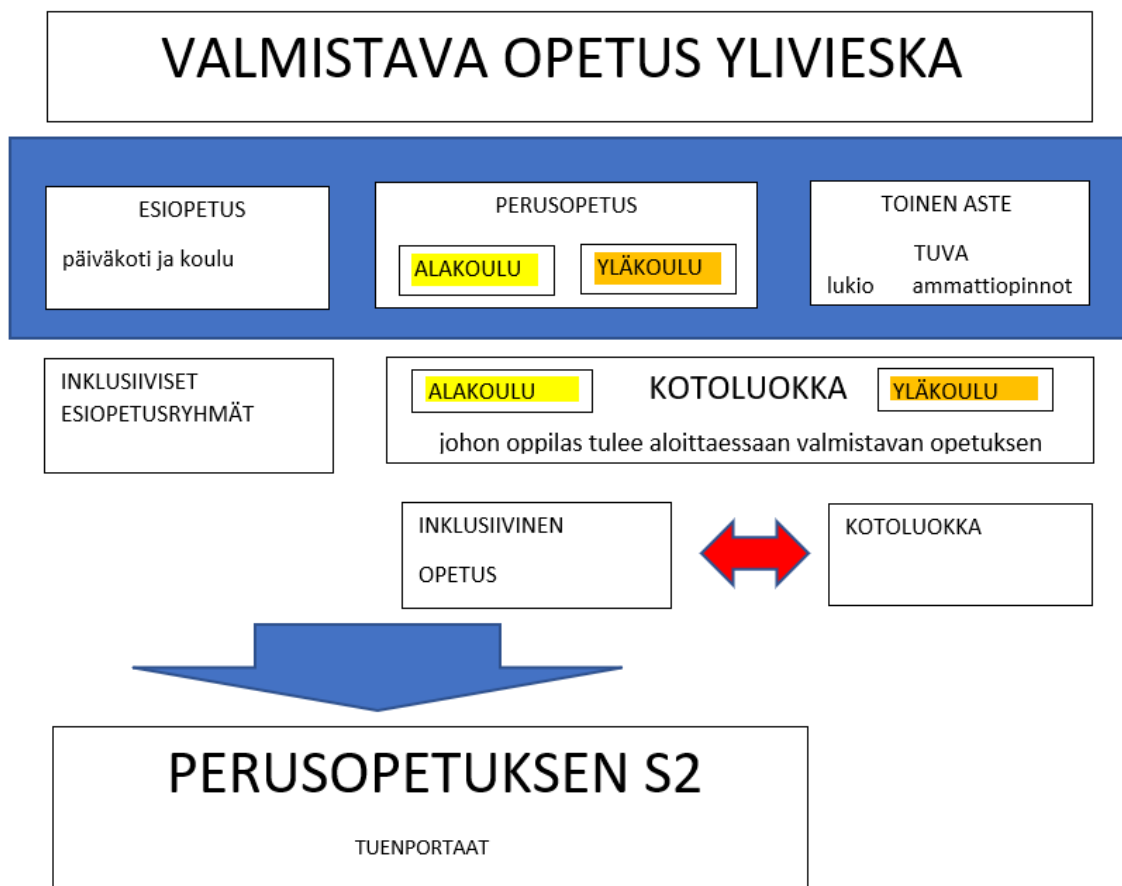
1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Kaavio 1. Valmistavan opetuksen järjestämisspolkuja Ylivieskassa

Esi- ja perusopetusikäisten valmistava opetus Ylivieskassa

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu kaikille niille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia esi- ja/tai perusopetuksessa opiskeluun. Keskeistä opetuksessa on kielitaidon kehittäminen sekä valmiuksien antaminen esi- tai perusopetusta varten. Valmistavaa opetusta tarjotaan Ylivieskassa pääsääntöisesti niille lapsille, joiden suomen kielen taito jää alle kehittyvän peruskielitaidon (alle B-tason, katso kaavio 5), ja joiden muut taidot eivät riitä esi- tai perusopetuksen ryhmissä opiskelemiseen.

Koulutuksen järjestäjä tekee päätöksen valmistavan opetuksen aloittamisesta ja paikasta. Valmistava opetus järjestetään lapsen omassa esi- tai perusopetusryhmässä tai kotoluokassa (katso kaavio 1).

Perusopetukseen valmistavan opetussuunnitelman kanssa noudatetaan rinnakkain esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmia.

Esi- ja perusopetuksen opetusryhmissä suomen kielen kehitystä kartoitetaan arjessa havainnoimalla ja kommunikoimalla. Apuna voidaan käyttää muun muassa kielitaidon kuvausasteikkoa, Pienten kielireppua ja KiKe-testejä (Nissilä & Lahti 2021). Pääsääntöisesti kartoitukset tekee oppilaan opetusryhmän opettaja, joka tarvittaessa konsultoi laaja-alaista erityisopettajaa.

[kielitaidon tasojen kuvausasteikko.pdf \(oph.fi\)](#)

[Pienten kielireppu.pdf \(peda.net\)](#)

Esi- tai perusopetukseen valmistavan opetuksen aloitus

- Vastaanottava taho: maahanmuuttokoordinaattori tai sivistyspalveluiden edustaja selvittää uudesta oppilaasta lähtötiedot maahanmuuttajien oppilastietokyselylomakkeella, joka tehdään yhdessä tarvittaessa tulkin avustuksella
- Vastaanottava taho välittää tiedot koulutoimistoon
- Sivistysjohtajan/varhaiskasvatusjohtajan päätös koulupaikasta tai esiopetusryhmästä
- Esiopetusryhmään tai kouluun tutustumisen yhteydessä huoltajan kanssa läpikäytäviä asioita
  - paikalla luokanopettaja, johtaja/rehtori, tulkki, huoltaja, oppilas
  - koulun ja henkilökunnan esittely
  - kerrotaan mitä valmistava opetus tarkoittaa ja miten se järjestetään
  - kartoitetaan oppilaan aikaisempi koulutaival ja osallistuuko oppilas esim. lähtömaansa opetussuunnitelman mukaiseen etäopetukseen
  - kerrotaan koulun käytänteistä (välitunnit, ruoka ja koulutarvikkeet ilmaisia, jne.)
  - kartoitetaan oppilaan huomioitavat tuen tarpeet ja terveydentila
  - Tiedottamisessa on hyvä muistaa seuraavia perusasioita ks. kohta 6.2: Kodin ja koulun yhteistyö osio

Huoltajien kanssa käytävissä keskusteluissa voidaan käyttää apuna erikielisiä koulunkäynti- ja oppimisentukioppaita.

<https://vip-verkosto.fi/koulunkaynti-ja-oppimisen-tuki-suomessa-oppaat/>

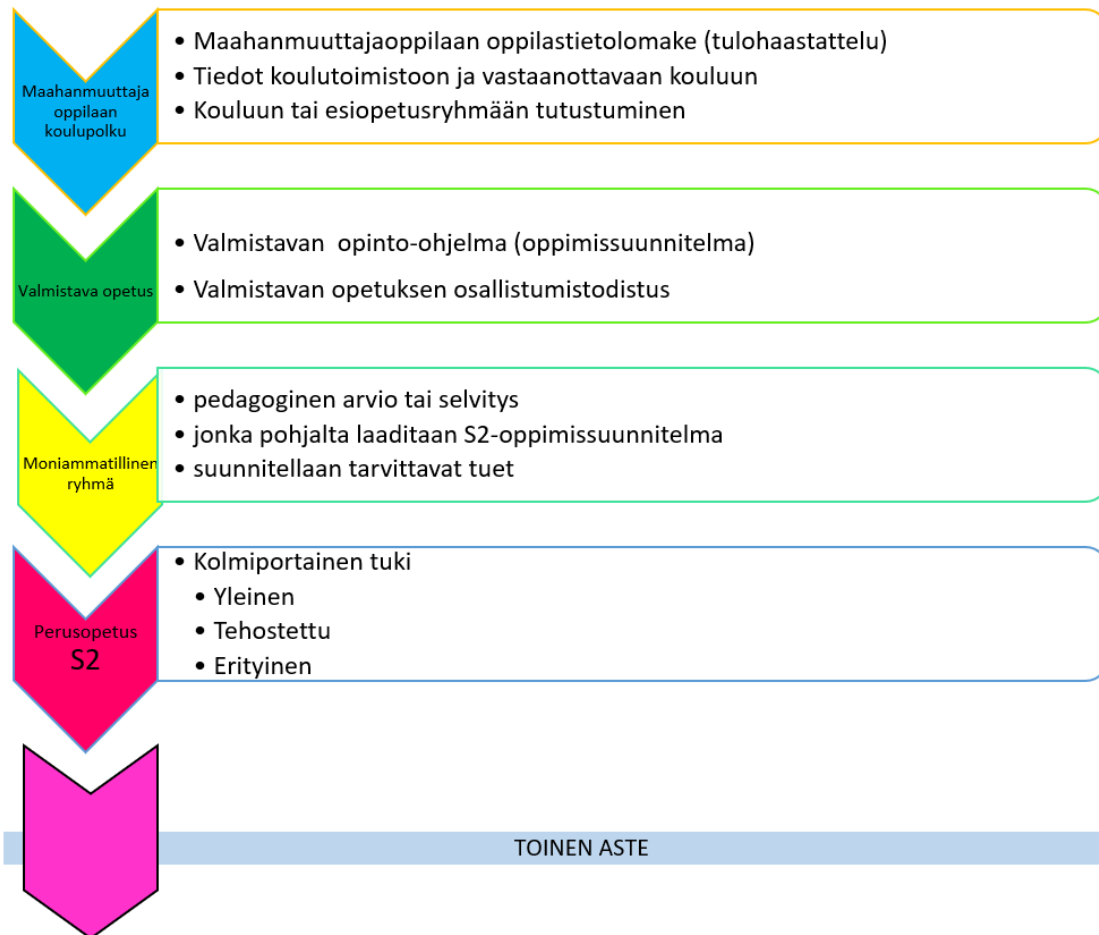
Esi- tai perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen Ylivieskassa

Sivistystoimenjohtaja yhdessä koulun johtajan tai rehtorin kanssa arvioi oppilaalle sopivan koulun tai esiopetusryhmän sekä valmistavan opetuksen toteutustavan.

Ylivieskassa järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta kahden toimintamallin mukaan.

1. Ryhmämuotoista perusopetukseen valmistavaa opetusta (suomi-luokka)
  - opetetaan suomen kieltä ja tutustutetaan suomalaiseen kulttuuriin ja koulukäytäntöihin
  - oppilaita integroidaan muihin opetusryhmiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, esimerkiksi taito- ja taideaineissa ja englannissa
  - ryhmissä toteutetaan jatkuvaa arviointia, jonka toteuttamistapoja kirjataan ja jonka oppimistuloksia arvioidaan opinto-ohjelmassa (oppimissuunnitelma)
  - valmistavan opetuksen päättyessä moniammatillinen ryhmä kokoontuu:
    - arvioidaan opinto-ohjelman toteutuminen
    - pedagoginen arvio/selvitys laaditaan opinto-ohjelman pohjalta
    - laaditaan opintojen etenemisen jatkosuunnitelma ja päätetään tarvittavista tukimuodoista ja tulevasta perusopetuksen luokasta

2. Inklusiivinen valmistava opetus
  - koulunjohtaja tai rehtori suunnittelee oppilaalle tarkoituksenmukaisen perusopetuksen kotiryhmän.
  - inklusiiviseen opetukseen suunnataan riittävästi tukitoimia.
  - inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat saavat opetusta oman opetusryhmien kanssa eri oppiaineissa sekä lisäksi suomi toisena kielenä -opetusta oman opinto-ohjelmansa (oppimissuunnitelmansa) mukaisesti.
  - valmistavan opetuksen päättyessä moniammatillinen ryhmä kokoontuu
    - arvioidaan opinto-ohjelman (oppimissuunnitelman) toteutuminen
    - pedagoginen arvio/selvitys laaditaan opinto-ohjelman (oppimissuunnitelman) pohjalta
    - laaditaan opintojen etenemisen jatkosuunnitelma ja päätetään tarvittavista tukimuodoista ja tulevasta perusopetuksen luokasta

Maahanmuuttajaoppilaan koulupolku

Kaavio 2. Maahanmuuttajaoppilaan koulupolku

Maahanmuuttajan status yhden vuoden Suomessa oleskeluajan jälkeen

- Maahanmuuttaja voi hakea yhden vuoden Suomessa oleskelun jälkeen kotikuntaa.
- Suomessa vakinaisesti asuvat alle 18-vuotiaat ovat oppivelvollisia. Kotikunnan myötä lapselle ja nuorelle tulee oppivelvollisuus.
- Oppivelvollisuutta suoritetaan oppivelvollisuuslain mahdollistamilla ja Suomen koulutusjärjestelmän edellyttämällä tavoilla. Oppivelvollisen etäopiskelu koti- tai lähtömaahansa on mahdollista joko omalla ajalla tai yhteensovitellen koulun kanssa.
- Kunnan hyvinvointikoordinaattori tai muu kaupungin vastaava työntekijä huolehtii, että esi- ja perusopetusikäiset tavoitetaan ja heidät ohjataan koulutoimen piiriin.
- Kunnan tulee suunnitella, millä tavalla erityisesti työperäisten maahanmuuttajien osalta lasten huoltajat tavoitetaan ja millä tavalla kunnassa saatavista koulutuspalveluista ja oppivelvollisuudesta kyseiselle kohderyhmälle informoidaan.

- Koulutoimen tulee informoida huoltajia myös oppivelvollisuuslain mukaisista huoltajia koskevista velvoitteista.
- Kotikunnattomilla tilapäistä suojelua saavilla ja kunnassa asuvilla lapsilla on oikeus osallistua esi- ja perusopetukseen sekä perusopetukseen valmistavaan opetukseen.

<https://www.ylivieska.fi/wp-content/uploads/2020/08/Kotouttamisohjelma-2023-2026.pdf>

Koulu ja kouluyhteisö tukevat lapsen hyvinvointia ja turvallisen arjen rakentumista. Esi- ja perusopetus sekä perusopetukseen valmistava opetus järjestetään kaikissa tilanteissa perusopetuslain (628/1998) mukaisesti.

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- oppilashuollon ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

**Ylivieskan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on valmisteilla.
Linkissä vanhentunut suunnitelma:**

<https://peda.net/ylivieska/peruskoulut/yko2/liitteet/ky>

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskelunvalmiuksiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt Ylivieskassa

Valmistava opetus on kieli- ja kulttuuritietoista. Vuorovaikutustilanteissa suomen kieli on aina läsnä. Oman opinto-ohjelman laatimisessa ja opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaan ikä, opiskelunvalmiudet ja tuen tarpeet. Opetuksessa

keskitytään suomen kieleen ja oppiaineiden keskeisiin käsitteisiin, joiden hallinta on tarpeen oppilaan siirtyessä perusopetukseen.

Yläkouluikäisten valmistavan opetuksen tavoite on luoda suomen kielen omaksumisen kautta edellytykset päättövaiheen opiskelulle sekä orientoida nuorta jatko-opintoihin suuntautumisessa ja ammatin valinnassa. Valmistavan opetuksen aikana kartoitetaan oppilaan aiemmat tiedot ja taidot koulun eri oppiaineissa.

Inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa toteutuu parhaiten. Näissä ryhmissä oppilaat ovat osana perusopetuksen ryhmää koko opetuksen ajan. Lisäksi järjestetään omia oppitunteja ja lisätunteja, joissa opetetaan suomen kieltä, kulttuuria ja eri oppiaineiden sanastoja ja sisältöjä, joiden opettelu luokassa on ollut haastavaa sanaston ja käsitteistön takia.

Ryhmämuotoisessa valmistavassa opetuksessa yhteistyö perusopetuksen kanssa toteutuu esimerkiksi integraatiotunneilla, jolloin yksittäiset oppilaat voivat opiskella joitakin oppiaineita joissakin perusopetuksen ryhmissä. Jokaiselle oppilaalle määritellään omassa opinto-ohjelmassa oma perusopetuksen opetusryhmä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Valmistavan opetuksen oppilas voi opiskella perusopetuksen ryhmissä oman taito- ja tietotasonsa sekä kielitaitonsa mahdollistamia oppiaineita ja oppimääriä. Valmistavan opetuksen aikana oppilas voi esimerkiksi suorittaa perusopetuksen oppisisältöjä, joiden tavoitteita hän kykenee saavuttamaan.

Alkuvaiheessa integraatiotunteina ovat usein esimerkiksi kuvataide, musiikki, käsityö ja liikunta. Englannin opiskelu on usein tarpeellista integroida oppilaan lukujärjestykseen heti valmistavan opetuksen alussa. Valmistavan opetuksen oppilas tarvitsee usein tukea eri kielten opiskeluun puutteellisen suomen kielen taitonsa takia. Kaikilla valmistavan opetuksen oppilailla on kuitenkin oltava mahdollisuus integraatioon perusopetuksen ryhmissä.

Taito- ja taideaineissa, joissa turvallisuuskoulutus on tärkeää, pyritään järjestämään valmistavan ryhmien riittävää ohjausta ja perehdytystä ennen perusopetusryhmään siirtymistä esim. kotitalous, käsityö, kemia jne.

Valmistava opetus on tärkeä osa koko koulun kieli- ja kulttuuri-identiteetin rikastamista ja valmistava kielitietoinen opetus on koko kouluyhteisön tehtävä.

3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -

oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan.

Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt Ylivieskassa

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Oppilaalla on mahdollisuus oppia suomea sekä ohjatuissa ryhmätilanteissa että luonnollisissa viestintätilanteissa äidinkielenään suomea puhuvien oppilaiden ja koulun aikuisten kanssa. Opetus perustuu jatkuvaan kehityksen seurantaan ja arviointiin.

Työtapoja ja aihepiirejä

Vaihtelevat työtavat harjaannuttavat eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevia oppilaita käyttämään monipuolisesti suomen kieltä ja tutustumaan suomalaiseen kouluun ja kulttuuriin.

Valmistavan opetuksen aikana tutustutaan suomalaiseen lasten- ja nuortenkirjallisuuteen erilaisia työmenetelmiä käyttäen. Näin keskeisimmät sadut ja kirjallisuuden hahmot tulevat oppilaille tutuiksi ja samalla lisäävät sanavarastoa.

Opetuksessa hyödynnetään kirjastoa ja harjoitellaan kirjaston käyttöä.

Valmistavassa opetuksessa keskitytään oppilaan taitotason ja edellytysten mukaisen kielitaidon opettamiseen.

Ensimmäiseksi opeteltavia asioita ovat:

- aakkoset ja kirjaimet: kirjoitusasut, ääntäminen, lukusanat ja opetukseen ja arkielämään liittyvät teemat sanastoineen.
- kanssakäymiseen liittyvät fraasit (tervehtiminen, kiittäminen ja pyytäminen)
- tunnesanat ovat tärkeitä jo alkuvaiheessa.
- koulunkäyntiin keskeisesti liittyvät perussanat kuten värit ja koulutarvikkeet pyritään myös opettelemaan alkuvaiheessa.
- määrään, hintaan ja aikaan liittyvät sisällöt tukevat monia arjen toimintoja.
- viikonpäivät, kuukaudet ja kellonajat.
- kouluun ja eri oppiaineisiin liittyvät käsitteet ja fraasit.
- juhlapyyhiä ja tapoja sekä luontoa ja ympäristöä.

Aihepiirit:

- minä: nimi, kehonosat, aistit, erilaisuus, tunnetilat,
- sijaintikäsitteet: ylhäällä, alhaalla, vieressä, edessä jne.
- ystävät ja perhe: perheenjäsenet, tavat, sukulaiset koti: asunto, huoneet, huonekalut, asumismuodot,
- värit ruoka ja syöminen: ruoka-aineet, ruokailutilanne, ruokailuvälineet, ruoan valmistaminen, juhlaruoat
- aika, päivä: vuorokausi, eilen, tänään, huomenna, viikko, kuukausi, vuosi, vuodenajat, kello
- vaatetus: vaatteet, vuodenaikojen mukainen pukeutuminen, pukeutumiseen liittyvät verbit, värit
- koulu: tervehdykset, henkilökunta, päiväjärjestys, toimintaympäristöt, koulutarvikkeet ja välineet
- oppiaineet: ikätason mukaiset oppiaineet ja niiden keskeisimmät sanat ja käsitteet
- vapaa aika: harrastukset, paikat ja oma lähiympäristö
- asuinympäristö: piha, liikenne, osoite, julkiset rakennukset, ympäristön äänet
- eläimet ja luonto: eri maiden eläimet, kotieläimet, eläinten äänet, sää, vuodenajat, sadonkorjuu ja siihen liittyvät sanat, yleisimmät suomalaiset kasvit ja sienet
- adjektiivit: perusmuodot, vertailumuodot
- kysymyssanat: keskeisimmät kysymyssanat ja kysymyslauseiden muodostaminen
- verbit: eri aihepiireihin liittyviä tekemisen sanoja

Suomen kielen opettamisessa on hyvä muistaa kaikki kielitaidon osa-alueet.

- sanavaraston kartuttaminen
- käsitteiden harjaannuttaminen,
- kuunteleminen
- ymmärtäminen (mm. toimintaohjeet, kehotukset, erilaiset vuorovaikutustilanteet),
- puhuminen
- kielen rakenteet
- lukeminen ja kirjoittaminen

Oppilaan opinto-ohjelmassa määritellään ne kielitaidon osa-alueet, joita kehitetään valmistavan opetuksen eri vaiheiden aikana. Kielen rakenteiden opettelussa harjoitellaan taitotason salliessa mm. seuraavia asioita:

- **nominit: yksikön ja monikon muodostaminen:**
- **nominatiivi ja partitiivi, omistusmuodot, paikallissijojen avulla ilmaiseminen, rektiot: esim. sattuu polveen/pitää omenasta/ostaa kaupasta**
- **adjektiivien vertailumuodot**
- **järjestysluvut**
- **nominiinien vartaloiden vaihtelut**
- **kysymyssanojen tunnistaminen/käyttö**
- **astevaihtelu**
- **verbit: persoonamuodot, aikamuotojen tunnistaminen ja käyttö puheessa**
- **kieltomuotojen käyttö**
- **liitepäätteet (-ko/kö), vartalovaihtelut**
- **muut: suunnat/paikanmääreet (esimerkiksi yli, alhaalla, vasemmalla, vieressä, takana)**

Oma äidinkieli ja vieraat kielet

Oman äidinkielen opiskelun merkitystä korostetaan kodin ja koulun yhteistyötapaamisissa. Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista ja sisällöistä on kerrottu tarkemmin opetussuunnitelman perusteiden liitteessä 3.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/LIITE%203%20PERUSOPETUSTA%20T%C3%84YDENT%C3%84V%20OPPILAN%20OMAN%20%C3%84IDINKIELEN%20OPETUKSEN%20TAVOITTEET_2.pdf

Ensimmäisen vieraan kielen ja toisen kotimaisen kielen opiskelu voidaan aloittaa valmistavan opetuksen aikana. Valmistavan opetuksen oppilaiden osalta vieraiden kielten opiskelun periaatteet ja oppimäärät määritellään yksilöllisesti oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Vieraan kielen ja toisen kotimaisen kielen opetus järjestetään yhteistyössä koulun kielten-opettajien kanssa ja pääsääntöisesti integraatiotunteina perusopetuksen opetusryhmissä. Oppilas voidaan vapauttaa toisen kotimaisen kielen (B-ruotsin) opiskelusta valmistavan opetuksen jälkeen tai yksilöllistää kielen opiskelu. Vapauttaminen tulee tehdä aina harkitusti moniammatillisesti ja jatko-opintovaatimuksia ajatellen. Ruotsin kielen opiskelusta vapautuneet tunnit käytetään oppilaan suomen toisena kielenä -opetukseen tai eri oppiaineiden opetuksen muuhun tukemiseen.

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen

tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisällöt suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että *oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa*. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet.

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt Ylivieskassa

Eri oppiaineiden opetuksessa otetaan huomioon oppilaan ikä ja opiskeluvalmiudet. Eri oppiaineiden käsitteet ja sisällöt valitaan ennakoiden sitä vuosiluokkaa, jolle oppilas siirtyy valmistavan opetuksen jälkeen. Valmistavan opetuksen aikana oppilaan integroiminen perusopetuksen ryhmään on erityisen tärkeää. Valmistavan opetuksen aikana oppilas integroidaan oman opinto-ohjelmansa mukaan perusopetuksen ryhmään, sillä se antaa valmiuksia perusopetukseen siirtymistä varten. Integroinnin voi aloittaa heti valmistavan opetuksen alkaessa ja se aloitetaan sellaisissa oppiaineissa, joissa kielitaito ei ole etusijalla.

Inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa oppilas opiskelee tuetusti kaikkia kyseisen vuosiluokan perusopetuksen oppiaineita yleisopetuksen ryhmässä. Opetusta eriytetään tarpeen mukaan.

Yläkouluikäinen oppilas osallistuu eri oppiaineiden opetukseen jo valmistavan opetuksen aikana kieli- ja taitotasonsa mukaisesti. Esim. jos oppilas ei ole saadun selvityksen mukaan kotimaassaan suorittanut kaikkia 7. luokan oppimääriä, hän aloittaa opiskelun 7. luokalta. Hän voi täydentää opintojaan jo valmistavan opetuksen aikana ja siirtyä valmistavan opetuksen jälkeen 8. luokalle. Valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen voidaan hyväksilukea, jos oppilaalla on perusopetusta vastaavat tiedot ja taidot (ks. 9. luku). Opiskelua arvioidaan aina moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä.

Laaja-alainen osaaminen valmistavassa opetuksessa Ylivieskassa

Ylivieskan perus- ja valmistavassa opetuksessa vahvistetaan jokaisen oppilaan kokemusta osallisuudesta. Oppilas kuuluu koulu yhteisöön sen yhdenvertaisena jäsenenä, hänen toiminnallaan on merkitystä ja hän voi vaikuttaa ympäristönsä ja yhteisönsä asioihin.

Perusopetuksen tavoitteena on laaja-alainen osaaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet huomioidaan myös valmistavassa opetuksessa. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tukevat valmistavan opetuksen oppilaiden valmiutta suuntautua elinikäisen oppimisen polulle. Osa-alueet luovat pohjaa koulu yhteisön ja sitä kautta yhteiskunnan jäseneksi kasvamiselle. Oppilaiden laaja-alaisen osaamisen kehittymiseen vaikuttaa opeteltavia tietosisältöjä enemmän se, miten valmistavassa opetuksessa työskennellään, millaisiksi oppimisympäristöt rakennetaan sekä miten oppimista ja hyvinvointia tuetaan.

Kaavio 3. Laaja-alainen osaaminen

4 Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Oppimisympäristöt ja työtavat Ylivieskassa

Oppimisympäristöjä ja työtapoja suunniteltaessa otetaan huomioon valmistavan opetuksen oppilaiden erityistarpeet. Luokkatyöskentelyssä keskitytään suomen kielen opiskeluun. Lisäksi perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat voivat osallistua lähtömaansa etäopetukseen vapaa-aikanaan. Etäopetus tarjoaa oppilaan oman äidinkielen ja oppilaan oman luokkatason sisältöjen opetusta.

Koulujen oppimisympäristöjen vaihtelu vaikuttaa valmistavan opetuksen työtapojen valintaan. Ylivieskan kouluilla valitaan mahdollisimman monipuoliset työtavat huomioiden olemassa olevat opetustilat ja opetusvälineet.

Oppimisympäristöjen ja työtapojen valinnan, käytön ja kehittämisen periaatteena on saavuttaa terveellinen ja viihtyisä kouluympäristö, jossa toiminnallinen ja aktiivinen koulupäivä on mahdollista toteuttaa.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet Ylivieskassa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana osallistutaan koulussa järjestettäviin monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhdessä koko koulun kanssa. Opetuksen yksi keskeinen tavoite on tutustuminen suomalaiseen kulttuuriin, esimerkiksi Suomen historiaan ja yhteiskuntaan, ajankohtaisiin teemoihin ja paikalliseen kulttuuriin ja saadaan kokemus osallisuudesta. Samalla vahvistetaan kaikkien oppilaiden ja koko kouluyhteisön monikulttuurista kulttuuri-identiteettiä sekä tarjotaan aineksia maailmankuvan jäsentämiseen ja laajentamiseen.

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Opinto-ohjelman laatiminen Ylivieskassa

Ylivieskan kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaille laaditaan opinto-ohjelma Wilma-tukilehdelle (yleisen tuen oppimissuunnitelma). Oppimissuunnitelmaan kirjataan kaikki opetettavat oppiaineet ja niiden sisällöt. Opinto-ohjelma tarkistetaan säännöllisin väliajoin yhteistyössä oppilaan, huoltajan, kaikkien oppilasta opettavien opettajien, ja tarvittaessa oppilashuollon henkilöstön kanssa. Kun oppilaan siirto perusopetukseen S2-oppilaaksi lähestyy, laaditaan kolmiportaisen tuen mukaisesti pedagoginen arvio tai pedagoginen selvitys perusopetuksessa tarvittavan tuen tason ja tuen muotojen selvittämiseksi. Perusopetukseen siirto käsitellään moniammatillisesti koulunkäynnin ja oppimisen tuen ryhmässä.

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaalla on oikeus samoihin tuen muotoihin kuin perusopetuksen oppilailla. Tuen tarve ja tukitoimet kirjataan oppilaan omaan opintosuunnitelmaan. Mikäli oppilaan arvioidaan tarvitsevan erityistä tukea, tuen järjestämisen valmistelu käynnistetään valmistavan opetuksen aikana.

6.1 Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmiikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineiden syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä,

työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

Opetuksen eriyttäminen Ylivieskassa

Valmistavan opetuksen oppilaiden opiskelutottumukset, koulunkäyntitaidot ja lähtötaso kartoitetaan valmistavan opetuksen alkaessa yhteistyössä huoltajien kanssa. Valmistavan opetuksen tavoitteet kirjataan oppilaan omaan opinto-ohjelmaan (oppimissuunnitelma). Opetusta eriytetään oppilaan taitotason mukaan. Perusopetuksen valmistavan opetuksen eriyttämisessä hyödynnetään integraatiota, yhteisopettajuutta ja muita joustavia opetusjärjestelyjä. Koulunkäynninohjaajan ja omakielisen opettajan tai ohjaajan tuki lisää käytännön mahdollisuuksia eriyttämiselle.

Vinkkejä erilaisista eriyttämistavoista

I Oppimisympäristö

- Istumapaikka lähellä opettajaa
- Istumapaikka kaukana häiriötekijöistä (ovesta, ikkunasta jne.)
- Tavaroilla omat paikat
- Ylimääräisten ärsykkeiden karsiminen luokasta
- Selkeät, yhdessä sovitut säännöt luokassa
- Eri työskentelykokoonpanojen ja -menetelmien kokeilu (yksilö, pari-, ryhmätyöskentely, yhteistoimintaryhmät, pelit, leikit, taidetyöskentely, laulut)
- Opetusryhmän vaihtaminen
- Eriytetty työskentelytila (esim. sermit)

II Oppimisen tukeminen

- Päivän / tunnin ohjelman ja tavoitteiden läpikäyminen yhdessä oppilaiden kanssa
- Ohjelma selkeästi näkyvässä päivän ajan
- Toimintaohjeiden selkiyttäminen, yksinkertaistaminen ja pilkkominen
- Läksyjen merkitseminen taululle
- Läksyvihon/kalenterin päivittäinen käyttö
- Opettajan, avustajan tai luokkatoverin apu tehtävien merkitsemisessä

- Läksykirjojen ja opiskeluvälineiden mukanaolon tarkistaminen päivän loppuksi
- Läksyjen kertaaminen ennen tunnin päättymistä
- Tehtävälistan/työsuunnitelman käyttö luokassa
- Tehtävätavoitteiden selkeä määrittely kahden kesken oppilaan kanssa
- Tehtävien jakaminen osavaiheisiin ja käsitteiden avaaminen
- Tapahtumien runsas ennakointi
- Yhteisten toimintatapojen sopiminen avustajan kanssa

III Opetus- ja toimintatapojen muokkaaminen

- Lisätty mallintaminen ja ohjaaminen opetuksessa
- Toiminnallisten apumateriaalien käyttö, esimerkiksi pelit,
- Havaintomateriaalien käyttö, esimerkiksi kuvatuki, selkokieliset materiaalit, opetusohjelmat
- Liikkumismahdollisuus luokassa,
- Lisätty myönteinen palaute toivotusta käyttäytymisestä
- Säännöllinen palaute ja edistymisen tarkistaminen
- Yksilölliset, lyhennetyt tehtävät
- Palautejärjestelmän käyttö työskentelyn, oman toiminnanohjauksen ja käyttäytymisen tukemiseen
- Lisätty henkilökohtainen ohjaus
- Lisäaika kokeissa
- Suulliset kokeet tai pilkotut kokeet

IV Tehostettu yhteistyö

- Reissuvihon päivittäinen tai viikoittainen käyttö
- Lisätyt puhelinkontaktit vanhempiin huolista ja hyvistä asioista
- Huoltajan kanssa pidetyt tapaamiset; tavoitteista ja toimenpiteistä sovittu
- Yhteistyö toisten opettajien kanssa
- Yhteistyö erityisopettajan kanssa
- Sopimusten käyttö
- Oppilaan tilanteen selvittäminen oppilashuoltoryhmässä
- Asiantuntijapalveluiden käyttö (kuraattori, koulupsykologi, perheneuvola, NePsy-ohjaaja)

V Yksilöllistävät toimenpiteet

- Tehtävien eriyttäminen
- Samanaikaisopetus
- Tukiopetus
- Palkkioiden sovittu ja järjestelmällinen käyttö
- Lisätty sosiaalisten taitojen harjoittelu aikuisen tuella
- Oppiaineen tavoitteet listana
- Koulunkäyntiohjaajan tuki

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Kodin ja koulun yhteistyö Ylivieskassa

Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle. Tällöin varmistetaan myös kodin ja koulun välisen tiedonkulun sujuminen. Yhteistyössä huoltajien kanssa käytetään tarpeen mukaan tulkkipalveluja.

Yhteistyö koulun kanssa alkaa huoltajien ja oppilaan alkutapaamisesta, joka järjestetään koulutuksen järjestäjän osoittamassa koulussa. Tapaamisessa tutustutetaan kouluun ja sen henkilökuntaan. Yhteistyö jatkuu säännöllisenä koko valmistavan opetuksen ajan jatkuen perusopetukseen siirtymävaiheeseen.

Yhteistyössä huomioidaan perheiden kulttuuritausta ja heidän kokemuksensa koulujärjestelmistä ja aikaisempi koulupolku. Huoltajille kerrotaan opetukseen ja kouluun liittyvistä asioista suomalaisessa yhteiskunnassa, koulussa ja ryhmässä sekä yhteistyön ja tiedonvaihdon tärkeydestä. Kommunikointia huoltajien kanssa helpottavat esimerkiksi Wilma, puhelin, tekstiviestit ja henkilökohtaiset tapaamiset tulkin välityksellä.

Tiedottamisessa on hyvä muistaa seuraavia perusasioita:

- Monikielisyyden periaate: Kaikki kielet ovat samanarvoisia.
- Perheessä voidaan puhua monia eri kieliä. Selvitä kielitaustat ennen tulkkauksen järjestämistä huolella, jotta molemmilla huoltajilla on mahdollisuus osallistua keskusteluun.
- Henkilökohtainen kontakti on usein kirjallista informaatiota toimivampaa. Koulujen erikielistä henkilökuntaa on hyvä hyödyntää epäselvissä tilanteissa
- Varmista, mitä tietokanavia huoltajien on mahdollista käyttää. Esimerkiksi tietokoneen käyttö ei ole itsestäänselvyys kaikille.

Keskusteluaiheita ja läpikäytäviä teemoja monikielisten perheiden kanssa:

- Esittele koulun henkilökunta ja heidän toimenkuvansa
- Kuvaile kouluruokailu ja siihen liittyvät käytänteet
- Esittele suomalaista koulukulttuuria ja avaa huoltajien vastuita ja velvollisuuksia lapsen koulunkäynnin suhteen, ja keskustelkaa sen mahdollisista eroista lähtömaahan verrattuna
- Ohjaa huoltajia ja oppilaita rakentavan vuorovaikutuksen kulttuuriin
- Puhukaa kotitehtävien tekemisestä ja mahdollisesta tuen tarpeesta niiden tekemisessä
- Esittele tukiopetus, oppilashuolto ja muut tukimuodot, joihin oppilas on oikeutettu Suomessa
- Selvitä suomalaisen koulun arviointikäytännöt ja sen periaatteet, ja tutustuta huoltajat tulkkipalveluihin koulussa
- Keskustelkaa oman äidinkielen kehittymisen tärkeydestä ja keinoista, joilla vanhemmat voivat tukea äidinkielen kehittymistä
- Selvitä huoltajille suomi toisena kielenä -opetuksen, oman äidinkielen ja uskonnon opetuksen opetusjärjestelyistä kunnassa/koulussa
- Kerro huoltajille, että koulukiusaaminen ei ole hyväksyttyä ja niistä keinoista, joita koulu voi käyttää kiusaamista vastaan
- Tiedota huoltajia vapaa- ajan harrastusmahdollisuuksista alueella ja niistä tahoista, joista voi kysyä maksutonta tai maksullista harrastustoimintaa

Yläkouluikäisten tarpeet ja myös vanhempien tapaamiset ja keskustelut poikkeavat alakouluikäisten tapaamisista. Yläkouluikäisillä, yli 15-vuotiailla on oikeus olla osallisena häntä koskevissa asioissa; muun muassa päättää, kenelle kouluterveydenhoitaja kertoo häneen liittyvistä terveysasioista. Nuorten huoltajille on tärkeää kertoa myös itsenäisyyden ja oman elämänhallinnan merkityksestä suomalaisessa yhteiskunnassa.

6.3 Oppilashuolto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa oppilashuollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014). Perusopetukseen valmistavan opetuksen koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma voidaan sisällyttää perusopetusta koskevaan koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan. Koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan tulee sisältyä myös suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan oppilashuoltoon. Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön. Oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden yhteinen tehtävä.

Oppilashuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena. Yhteisöllinen oppilashuolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa oppilashuoltoa. Yhteisöllinen oppilashuolto on ennaltaehkäisevää ja sen tehtävänä on vahvistaa osallisuuden, huolenpidon ja turvallisuuden ilmapiiriä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Kouluyhteisössä arvostetaan jokaisen yksilöllisyyttä eikä syrjintää, väkivaltaa, kiusaamista tai rasismia hyväksytä. Oppilaita ohjataan arvostamaan sekä omaa että ympäristön kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta.

Oppilashuoltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus. Yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumuksella. Psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut ovat oppilaan saatavilla ja ne järjestetään lain edellyttämässä määrääjässä. Oppilaan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon valmistavan opetuksen arjessa sekä tarvittavan tuen suunnittelussa ja toteutuksessa. Työssä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista.

Monialainen yhteistyö on perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollossa tärkeää. Oppilashuolto järjestetään opetus-, sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä siten, että siitä muodostuu toimiva kokonaisuus. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan sekä tarvittaessa muiden yhteistyökumppaneiden kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Oppilashuollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta.

Oppilashuolto Ylivieskassa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilas on oikeutettu samoihin oppilashuollollisiin palveluihin kuin koulun muut oppilaat. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa tarjottavista oppilashuollon palveluista. Oppilaan tuen tarpeet arvioidaan valmistavan opetuksen aikana ja perusopetukseen siirryttäessä yhteistyössä koulun oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilaan ja huoltajien perehdyttämiseen palvelujen suhteen. Mikäli oppilas saapuu vastaanottokeskuksen kautta, perheiden kanssa työskenneltäessä yhteistyötahoina voivat olla muun muassa vastaanottokeskukset ja paikalliset kasvatus- ja perheneuvolapalvelut, sekä muut matalan kynnyksen toimijat.

6.4 Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Oppilaanohjaus Ylivieskassa

Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilasta ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja toiminnastaan ryhmän ja oman lähiympäristönsä jäsenenä. Ohjauksen keinoin vahvistetaan oppilaan itseluottamusta, ryhmässä toimimisen ja oppimaan oppimisen taitoja ja arjen hallintaa. Oppilaanohjauksella tuetaan myös kotoutumista ja sopeutumista arkeen ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Oppilaanohjauksesta vastaavat oppilaan opettajat yhdessä koulun muun henkilöstön kanssa. Valmistavan opetuksen oppilaalle ja hänen huoltajilleen järjestetään mahdollisuus yhteen tai useampaan arviointi- ja kehityskeskusteluun. Keskusteluiden

tarkoitus on tukea oppilaan opiskelua ja valintoja erilaisissa koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Yläkouluikäisille valmistavan opetuksen oppilaille annetaan tietoa jatko-opintomahdollisuuksista sekä eri alojen pätevyys- ja koulutusvaatimuksista. Heille tarjotaan myös mahdollisuus tutustua työelämään (TET) ja toisen asteen koulutukseen. Oppilaiden ja huoltajien tulee saada tietoa siitä, mitä seurauksia eri opintojen valinnoilla ja ratkaisuilla on jatko-opintoja ajatellen. Tämä koskee erityisesti perusopetuksen päättövaiheessa Suomeen muuttaneita oppilaita.

Ennen perusopetukseen siirtymistä valmistavan luokan opettaja järjestää oppilaalle ja hänen huoltajilleen tutustumiskäynnin tulevaan kouluun/luokkaan. Opettaja antaa tarvittavat lisätiedot oppilaan vastaanottavalle opettajalle. Koulusihteerit siirtävät sähköiset asiakirjat vastaanottavalle koululle, mikäli koulu vaihtuu perusopetukseen siirryttäessä.

6.5 Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi

taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

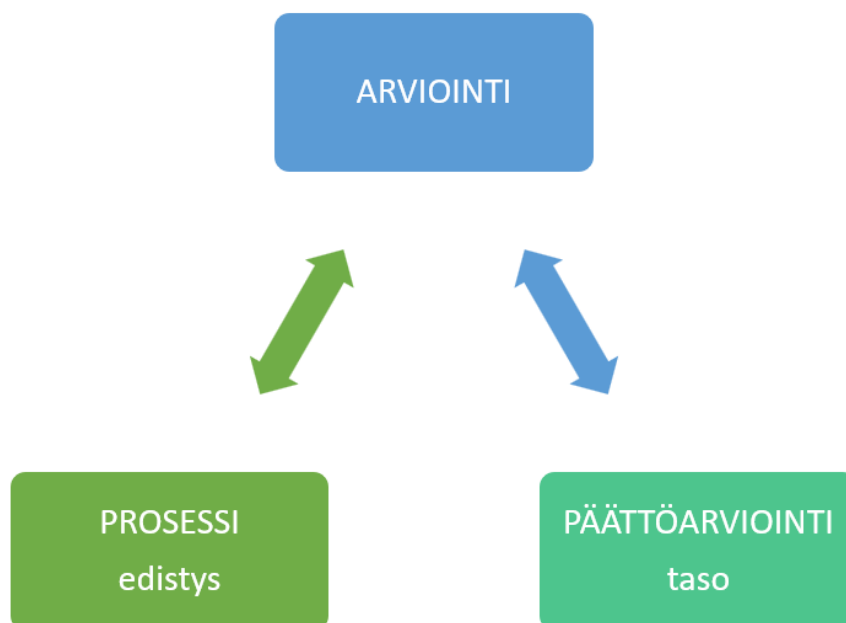
Kurinpidolliset keinot Ylivieskassa

Perusopetuksen opetussuunnitelman ohjeistusta kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä sovelletaan myös valmistavassa opetuksessa. Kasvatustieteellinen keskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Kasvatustieteellisestä keskustelusta on ilmoitettava huoltajille ja heille tulee varata tarvittaessa mahdollisuus osallistua keskusteluun tai osaan siitä. Tarvittaessa kasvatustieteellisyksiköissä ja kurinpidollisia keinoja käytettäessä, käytetään tulkkia apuna.

7 Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista. Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Arviointi Ylivieskassa

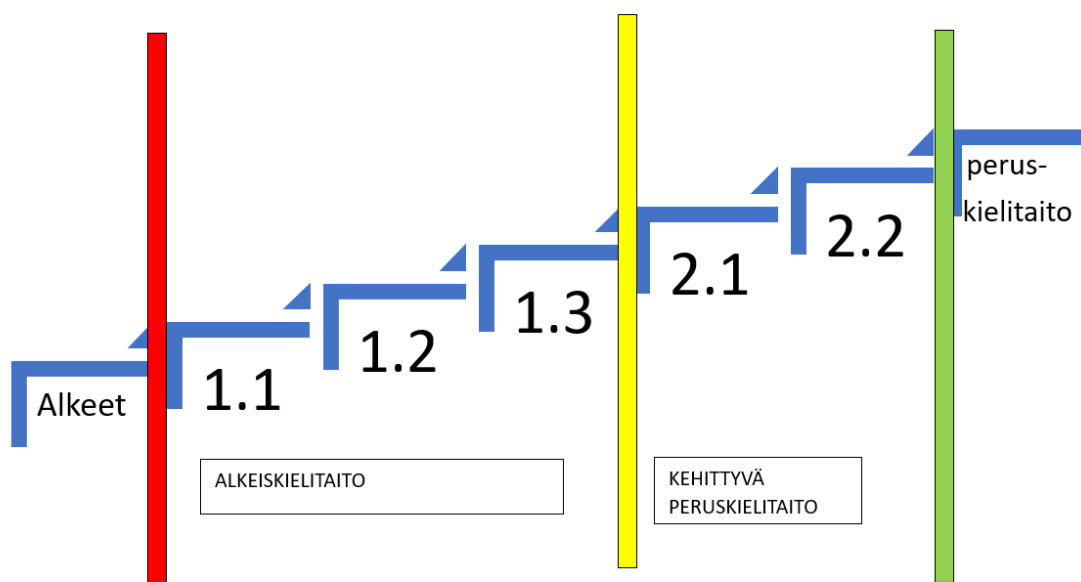
Kaavio 4. Arvioinnin aspektit

S2-liitteessä kuvataan oppilaan suomen kielen edistymistä ja valmistavan opetuksen päättöarviointi perustuu oppilaan sen hetkisen kielitaidon arviointiin.

Oppimisen arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja kehittyvä suomen kielen taito. Arvioinnissa käytetään monipuolisia, joustavia, tilanteeseen sovellettuja menettelytapoja ja oppilaan edun mukaisia arviointitapoja. Valmistavan opetuksen oppilaiden arviointi on sanallista ja oppilaan itsearvioinnin edellytyksiä kehittävää. Kielitaidon arviointi perustuu kouluarjessa jatkuvaan havainnointiin ja vuorovaikutukseen oppilaan kanssa.

Valmistavan opetuksen alussa kartoitetaan millä kielitaidon tasolla oppilas on ja se kirjataan opinto-ohjelmaan (oppimissuunnitelmaan). Arvioinnissa seurataan oppilaan kielitaidon kehitystä. Kielitaidon kartoituksessa voidaan käyttää apuna kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa (katso liite 2 tai [kielitaidon tasojen kuvausasteikko.pdf \(oph.fi\)](#)) ja/tai Pienten kielireppua ([Pienten kielireppu.pdf \(peda.net\)](#)).

Valmistavan opetuksen päättyessä oppilaan kielitaidon taso tulee selvittää ennen moniammatillisen ryhmän kokoontumista. Valmistavan opetuksen päättyessä arvioitu kielitaidon taso määrittelee perusopetukseen siirryttäessä oppilaan tarvitsemat tukitoimet. Oppilaan tuen tarve vähenee mitä lähempänä hänen kielitaitonsa on peruskielitaitoa.

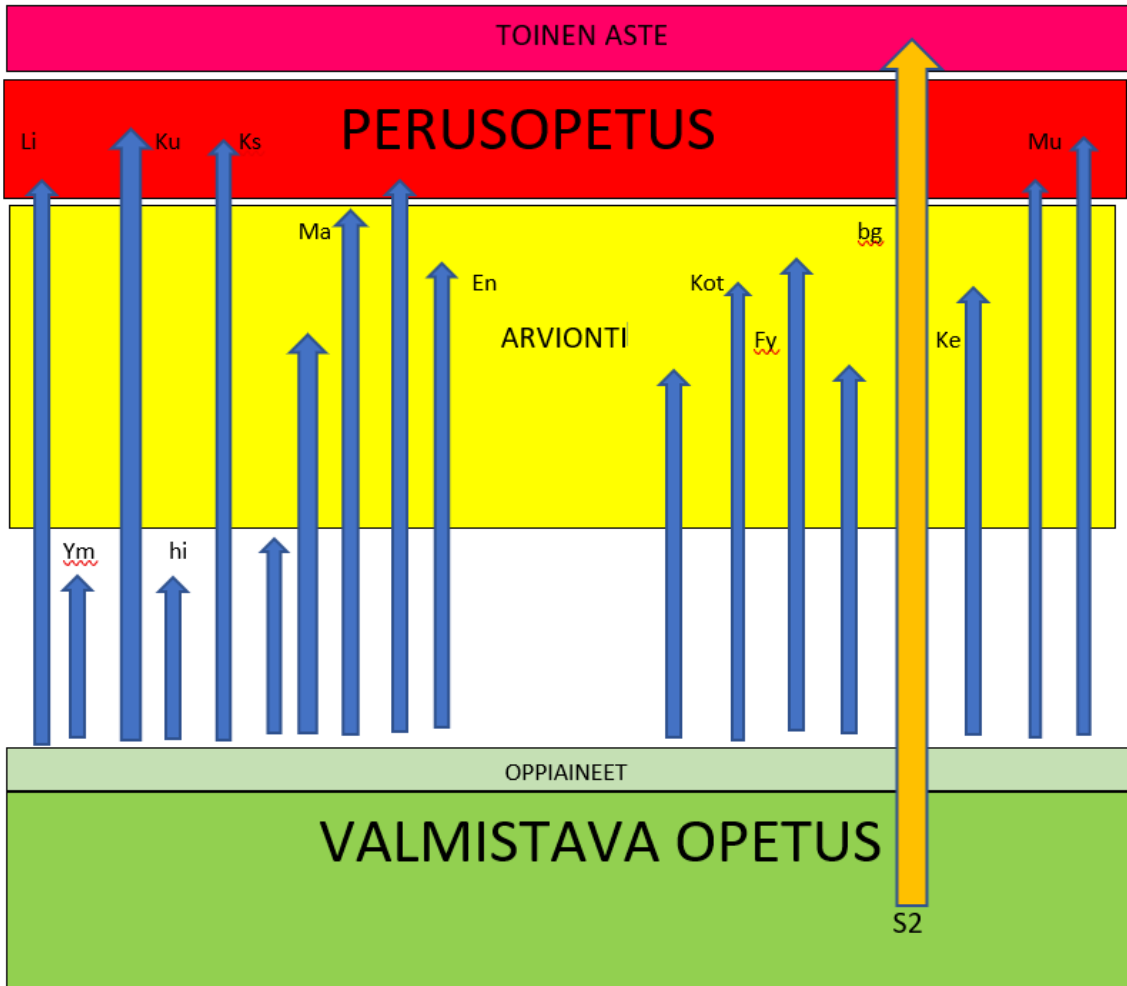

Kaavio 5. Kielitaidon tasoilla eteneminen

Kaavio 5. kuvaa oppilaan etenemistä kielitaidon portaittain. Tavoitteena on päästä lähelle peruskielitaitoa. Tarkastelua tehdään portaittain. Keltaisen palkin kohdalla tehdään tarkastelua myös siitä, tarvitaanko jatkoon tukitoimia.

Arvioinnin päävastuu on oppilaan omalla luokanopettajalla tai luokanvalvojalla, jotka päättävät arvioinnista yhdessä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa. (Katso luku 7.)

Jos oppilas suorittaa valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen oppimääriä ja -sisältöjä, oppilas arvioidaan perusopetuksen oman vuosiluokkansa arviointikriteerein. Arvioinnin periaatteista, tavoitteista ja menetelmistä annetaan tietoa sekä oppilaalle että hänen huoltajilleen. Oppimisen edistymistä arvioidaan oppilaalle laaditun oman opinto-ohjelman (oppimissuunnitelman) mukaan.

Kaavio 6. Esimerkki oppilaan arvioinnista valmistavan opetuksen aikana

Valmistavan opetuksen päättymisen lähestyessä moniammatillinen ryhmä kokoontuu arvioimaan oppilaan esi- tai perusopetukseen siirtymisestä ja mahdollisesta tuen tarpeesta. Moniammatillinen ryhmä määrittelee, millä tuen portaalla (yleinen, tehostettu vai erityinen) oppilas jatkaa perusopetuksessa. Moniammatillisen ryhmän arvioinnin lähtökohtana on kielitaidon taso ja oppilaalle laadittu pedagoginen arvio tai selvitys, joka pohjautuu valmistavan opetuksen aikana laadittuun opinto-ohjelmaan (oppimissuunnitelma) ja sen toteutumisen arviointiin. Tukimuotoja suunniteltaessa kiinnitetään erityistä suomen kielen taitoon.

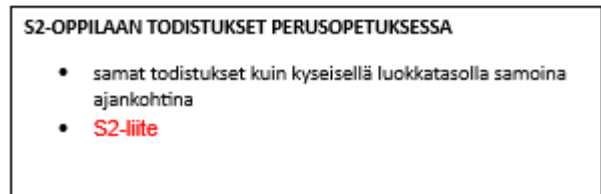
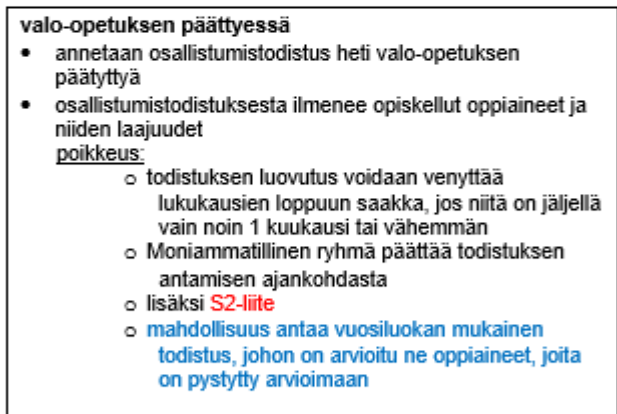
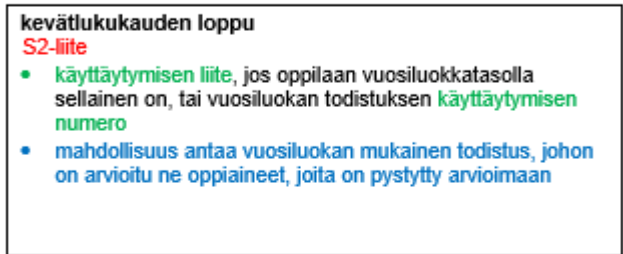
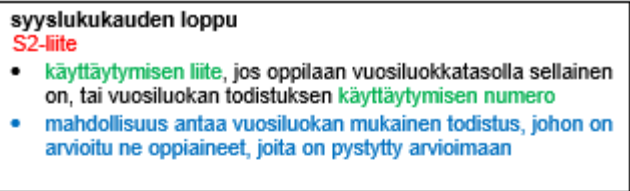
8 Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Todistukset Ylivieskassa

Oppilaalle annetaan suomen kielen edistymistä kuvaava suomi toisena kielenä - liite(S2-liite) perusopetuksen oppilaiden väli- tai lukuvuosi-arvioinnin yhteydessä. Lisäksi oppilaalle voidaan antaa arviointi niistä perusopetuksen oppiaineista, joista hän on jo saavuttanut perusopetuksen opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet, ja jotka on kirjattu oppilaan opinto-ohjelmaan/oppimissuunnitelmaan.

Valmistavan opetuksen päättyessä oppilaalle annetaan perusopetukseen valmistavan opetuksen osallistumistodistus, jossa arvioidaan suomen kielen taitoa. Moniammatillinen ryhmä päättää osallistumistodistuksen antamisen ajankohdasta, jos valmistavan opetuksen päättyminen osuu noin yhden kuukauden päähän vuosi- tai lukukausitodistusten antamisajankohdasta. Todistukseen kirjataan ne oppiaineet, joiden opetukseen oppilas on osallistunut. (Liite 1: Valmistavan opetuksen todistus)

Kaavio 7. Perusopetuksen valmistavan opetuksen todistukset

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksilukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

10 Maahanmuuttajaopiskelijoiden koulutus perusopetuksen jälkeen Ylivieskassa

Oppilaan opinnot etenevät ajantasaisen lainsäädännön mukaisesti.

TUVA-koulutus antaa valmiuksia suoriutua toisen asteen opinnoista ja opiskelija voi halutessaan suorittaa lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen opintoja. Koulutuksen aikana opiskelija voi tutustua toisen asteen koulutukseen ja saa ohjausta jatko-opintoihin ja uravalintaan.

Lukiokoulutuksessa opiskelee vuosi vuodelta enemmän maahanmuuttotaustaisia opiskelijoita. Lukiossa voi niin ikään opiskella suomen kieltä lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisen S2-oppimäärän mukaan. Lukio-opiskelun valmiuksia edistetään lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa.

Liitteet

Liite 1: Valmistavassa opetuksessa annettavat todistukset

Lähteet

Nissilä, L. & Lahti, Y. (2021): KiKe (+cd) - Kielellisen kehityksen diagnosoiva tehtäväsarja suomi toisena kielenä -opetukseen.

Hyödyllisiä materiaaleja ja linkkejä

Materiaalipankkeja:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/177742_materiaaleja_suomen_kielen_opisk_eluun.pdf

<https://www.osallisenaverkossa.com/s2-materiaalit>

<https://aoe.fi/#/haku>

<https://peda.net/kuopio/ml/vkt/toitkkjkt>

Oppimisen tueksi:

<http://sanapaja.edu.fi>

<http://www.moped.fi/index.html>

Supisuomea- ylen arkisto ja monet lastenohjelmat

<https://peda.net/oppimateriaalit/kirja-arkku>

<https://turunkristillinenopisto.fi/tutustu-meihin/projektit/materiaalipankki/>

<https://www.kielipuu-materiaali.fi/>

[Opiskele suomea | MoniNet](#)

<http://www04.edu.fi/suomeaolehyva/soh1/index.html>

<http://papunet.net/kuva/>

<https://peda.net/kansanopistot/sky/m/ojol/ska/lukipolku:file/download/173d8661edf8fc60da213bd9a4579fd727395560/LuKipolkuuusi.pdf>

<https://ameo.fi/wp-content/uploads/2018/02/Ryhmayttamisopas.pdf>

<http://www.otakoppi-ohjelma.fi/>

Erilaisia tehtäviä ja toimintaideoita

<https://papunet.net/pelit%20/>

<http://www.lukimat.fi/lukeminen/materiaalit/ekapeli/ekapeli-maahanmuuttaja>

<https://areena.yle.fi/1-3667613> Hertan maailma

<http://users.elite.net/runner/jennifers/Greetings%20F.htm> Fraaseja tuhansilla kielillä

<https://www.makinglearningfun.com/themepages/ActivitiesListing.htm>

<https://www.dltk-teach.com/rhymes/sleeping-beauty/index.htm>

<http://www.printactivities.com/ColoringPages/fairytales/fairy-tale-coloring-pages.html>

<https://www.preschooleducation.com/>

<http://www.varityskuvia.org/>

<https://www.goodies.nu/lapsille/ammatit.htm>

<https://www.first-school.ws/theme/nurseryrhymes.htm>

<https://www.cbeebies.com/>

Valmiita kuvia

<https://papunet.net/kuva/>

<https://www.luomus.fi/fi/lasten-luomus>

http://www.coloringcastle.com/flag_coloring_pages.html

<http://www.papunet.net/materiaalia/materiaalia-kuvakommunikointiin>

Tietoa aikuisille

<https://www.unicef.fi/koulut/materiaalit-opettajille/>

<https://globaalikasvatus.fi/vinkit/valmiit-vinkkireput/>

<https://uskot.fi/kalenteri/>

Perusopetukseen valmistavan opetuksen todistukset

syyslukukauden loppu

- S2-arviointi
- käyttäytymisen liite, jos oppilaan vuosiluokkatasolla sellainen on, tai vuosiluokan todistuksen käyttäytymisen numero
- mahdollisuus antaa vuosiluokan mukainen todistus, johon on arvioitu ne oppiaineet, joita on pystytty arvioimaan

kevätlukukauden loppu

- S2-arviointi
- käyttäytymisen liite, jos oppilaan vuosiluokkatasolla sellainen on, tai vuosiluokan todistuksen käyttäytymisen numero
- mahdollisuus antaa vuosiluokan mukainen todistus, johon on arvioitu ne oppiaineet, joita on pystytty arvioimaan

valo-opetuksen päättyessä

- annetaan osallistumistodistus heti valo-opetuksen päättyttyä
- osallistumistodistuksesta ilmenee opiskellut oppiaineet ja niiden laajuudet
- poikkeus:
  - o todistuksen luovutus voidaan venyttää lukukausien loppuun saakka, jos niitä on jäljellä vain noin 1 kuukausi tai vähemmän
  - o moniammatillinen ryhmä päättää todistuksen antamisen ajankohdasta
  - o lisäksi S2-arviointi
  - o mahdollisuus antaa vuosiluokan mukainen todistus, johon on arvioitu ne oppiaineet, joita on pystytty arvioimaan

S2-OPPILAAN TODISTUKSET PERUSOPETUKSESSA

- samat todistukset kuin kyseisellä luokkatasolla samoina ajankohtina
- S2-arviointi